

**KÄVLINGEÅNS
VATTENRÅD**

Arbetsplan 2026

Version: 2025-03-06

Bakgrund

Vattenrådets verksamhet och mål beskrivs i *Förslag till bildande av Kävlingsåns Vattenråd* (rev 2009-10-21), som av vattenrådets stämma antagits som grund för verksamheten. Förslaget tar sikte på tre grundläggande verksamhetsområden; *vattenförvaltning*, *vattenvårdsåtgärder* och *recipientkontroll*. Arbete med vattenförvaltning utförs sedan 2010 av vattenrådet. Åtgärdsarbetet inom *Kävlingsåns vattenvårdsprogram* ingår i vattenrådets verksamhet fr.o.m. 2012 och recipientkontroll bedrivs av vattenrådet fr.o.m. 2014. Åren 2014-2021 har reparation och underhåll av dammar, anlagda inom Kävlingsåprojektet, varit ett eget verksamhetsområde. Från och med år 2022 ingår reparations- och underhållsarbeten inom vattenvårdsprogrammet.

Vattenförvaltning

Vattenförvaltningen är arbetet med genomförandet av vattendirektivet i Sverige och är en av vattenrådets verksamheter. Vattenrådet arbetar med vattenförvaltning, informerar om vattendirektivet, svarar på remisser samt söker extern finansiering för att driva projekt utanför den ordinarie verksamheten.

Verksamheten med vattenförvaltning finansieras av medlemsavgifter från vattenrådets betalande medlemmar tillsammans med ett årligt bidrag från Vattenmyndigheten. För genomförande av projekt utanför den ordinarie verksamheten med anknytning till vattenförvaltningen söks extern finansiering.

Vattenförvaltningens verksamhet för 2026 föreslås bygga vidare på förslag och arbetsplaner från föregående år med fokus på följande:

- Temadagar med aktuella vattenfrågor
- Remisshantering/samråd
- Bevaka möjligheter till extern finansiering och genomförande av projekt utanför den ordinarie verksamheten

- Utåtriktad information om vattenrådets arbete via hemsida, föredrag, arbetsmöten och dialogmöten
- Att vara en resurs för medlemmarna i vattenförvaltningsfrågor
- Administration
- Samarbete med universitet och högskolor kring examensarbeten och forskningsprojekt
- Nya verksamheter, projekt eller arbetsgrupper inom vattenförvaltning

Verksamheten kan behöva anpassas till utvecklingen av den nationella och internationella vattenförvaltningen. Tillägg till arbetsplan och budget för vattenförvaltning kan göras löpande allt eftersom initiativ och förslag kommer upp, så länge finansieringsfrågan är löst.

Recipientkontroll

Den samordnade recipientkontrollen i Kävlingeån genomförs fr.o.m. 2014 av Kävlingeåns vattenråd. Recipientkontrollen omfattar idag undersökningar av både biologi och kemi och används för att bedöma påverkan på recipienten samt för att bedöma ekologisk- och kemisk status i sjöar och vattendrag. Provtagningsprogrammet för recipientkontrollen i Kävlingeån innefattar kemisk-fysikaliska analyser av bl.a. flöde, grumlighet, syrehalt, näringsämneshalt, transporter av näringsämnen och pH. Recipientkontrollen finansieras av VA SYD (för Eslövs, Lommas och Lunds kommuners räkning) och av övriga kommuner inom avrinningsområdet samt några företag. Undersökningar som är kopplade till biologiska kvalitetsfaktorer enligt vattendirektivet (bottenfauna, kiselalger, makrofyter) finansieras av vattenvårdsprogrammet.

Recipientkontrollen för 2026 föreslås ha fokus på följande:

- Genomförande av ordinarie recipientkontrollprogram
- Presentation av resultat via hemsida
- Bevakning av oväntade resultat inom recipientkontrollen
- Bevakning av eventuella oförutsedda utsläpp till ån
- Framtagning av förslag på undersökningar och åtgärder till följd av eventuella utsläpp eller oväntade resultat från undersökningar inom recipientkontrollen
- Bevakning av förändringar i vattenförvaltningsarbetet med koppling till recipientkontrollen.

Tillägg och förändringar av arbetsplanen för recipientkontrollen kan göras löpande allteftersom initiativ och förslag kommer upp inom vattenrådet eller på inrådan av myndigheterna och finansiering till verksamheten finns inom vattenrådet eller finansieras externt.

Vattenvårdsprogram Kävlingeån

Kommunerna inom Kävlingeåns avrinningsområde har samarbetat med vattenvårdande åtgärder sedan 1995 och ett samarbetsavtal är signerat till 2027. Arbetet har bl. a. resulterat i mer än 500 ha dammar och våtmarker, goda resultat med minskad övergödning, ökad biologisk mångfald,

mer möjligheter till rekreation samt stor erfarenhet och kunskap om arbete med vattenvårdsåtgärder.

Det förnyade vattenvårdsprogrammet består av två delar: 2022-2024 och 2025-2027. Vattenrådet kommer att fortsätta med samordnade åtgärdsinsatser inom avgränsade geografiska eller tematiska åtgärdsområden. Projekt Fokus Vombsjön och samarbetet med Sydvatten kommer att fortsätta inom ramen för vattenvårdsprogrammet 2022-2027.

Vattenvårdsprogrammets målsättningar är:

- god ekologisk och kemisk status i Kävlingeåns vattenförekomster
- minskande halter av övergödande och förorenande ämnen i områdets vattendrag, sjöar och grundvatten samt minskad uttransport av näringsämnen till Öresund
- ökad biologisk mångfald med anknytning till vatten i avrinningsområdet
- ökad areal av vattennära rekreationsområden, där rekreation inte påverkar vattenlivet negativt, främst i anslutning till tätorterna
- minska riskerna för översvämningsskador och dämpa höga flöden från dagvatten
- minska riskerna för onaturliga lågflöden och uttorkning
- förbättra förutsättningarna för bevattning, på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden i ekosystemet
- förbättra förutsättningarna för grundvattenbildning, även på lång sikt.
- stärka vattenrelaterade ekosystemtjänster

Vattenvårdsprogrammets verksamhet 2026 fokuserar på:

- Genomförande av arbetet med det förnyade vattenvårdsprogrammet.
- Genomförande av Fokus Vombsjön i samarbete med Sydvatten.
- Övrig verksamhet kopplad till Vattenvårdsprogram Kävlingeån, t.ex. bevakning av extern finansiering av åtgärder

Exempel på aktiviteter som ingår i Vattenvårdsprogram Kävlingeån 2025-2027

- Åtgärder för att minska halterna av näringsämnen och förorenande ämnen
 - Våtmarker och sedimentationsdammar
 - Bevattningsvåtmarker
 - Reglerad dränering
 - Behovsanpassade skydds zoner
 - Reningsfilter
 - Åtgärder vid källan
- Åtgärder för att öka den biologiska mångfalden och restaurera vattenmiljöer
 - Dammar och våtmarker
 - Faunapassager/fiskvägar/omlöp
 - Biotoprestaurering
 - Erosionsskyddande åtgärder

- Etablering av trädridåer och annan vegetation
 - Restaurering av rätade och/eller kulverterade vattendrag
 - Faunavårdande åtgärder i vattendragen
 - Avfasning av dikeskanter och anläggning av tvåstegsdiken
- Åtgärder för flödesreglering och minskade översvämningsproblem
 - Återvätningar för att bland annat minska koldioxidutsläppen.
 - Rekreativåtgärder, som inte stör den vilda faunan eller förstör florans, i anslutning till vattenmiljöer
 - Utvecklings- och förbättringsåtgärder i befintliga dammar, våtmarker, omlöp och andra vattenanläggningar
 - Sjörestaurering
 - Reduktionsfiske i sjöar
 - Uppföljning av effekterna av genomförda åtgärder
 - Övriga aktiviteter som för arbetet med vattenvårdsprogrammets målsättningar framåt

Reparation och underhåll

De dammar, våtmarker och omlöp som anlagts inom Kävlingeåprojektet och Vattenvårdsprogram Kävlingeån, är inte naturmiljöer i den bemärkelsen att de tillåts ha helt fri utveckling utan ett visst behov av underhåll, bl. a. borttagande av sediment och vegetation samt reparation av tekniska delar, är nödvändigt för att funktionen för näringsrening ska finnas kvar. Normalt sett är löpande skötsel av en damm eller våtmark markägarens ansvar. I vissa fall får markägaren skötselstöd från Länsstyrelsen. I de avtal som tecknats mellan Kävlingeåns vattenråd och markägaren regleras skötsel av damm, våtmark eller omlöp. Större reparationer och underhållsinsatser såsom till exempel reparationer av tekniska funktioner som brunnar, regleringar, inlopp och utlopp eller större rensningar av vegetation och sediment, som är nödvändiga för funktionen, kan bekostas av vattenrådet. Reparations- och underhållsarbetena ska genomföras i enlighet med den kontroll som KVR utför löpande.

Fram till och med 2021 hade vattenrådet ett uppdrag från medlemskommunerna att arbeta separat med reparation och underhåll i dammar och våtmarker som anlagts inom Kävlingeåprojektet och Vattenvårdsprogram Kävlingeån. Med start 2022 hanteras reparation och underhåll av tidigare anläggningar inom vattenvårdsprogrammet.

Reparation och underhåll för 2026 föreslås ha fokus på följande:

- Genomförande av nödvändiga reparations- och underhållsåtgärder
- Beredskap för insatser vid behov av akuta reparationsåtgärder

Framtidens Vattenvårdsprogram Kävlingeån 2.0

Kommuner, industrier, lantbrukare med flera ställs inför de pågående klimatförändringar med växlande torka, översvämningar och bristande vattenkvalité som följd. Detta innebär att förvaltningen av vatten, både på nationell, regional och lokal nivå, behöver ses över för att vara bättre rustad för framtiden. Problem med både extrem torka och översvämningar har redan drabbat Kävlingeåns avrinningsområde. Årsstämman 2024 beslutade att Kävlingeåns vattenråd som organisation och samordnande aktör för Kävlingeåns avrinningsområde ska arbeta fram ett nytt arbetssätt att jobba med vattenvård och vattenförvaltning inom ett avrinningsområde som sedan fastställs och implementeras i en Vattenvårdsplan 2.0 under 2026. Under 2025 genomförs ett dialogarbete i beredningsgrupp och styrelse för att förankra och tillsammans komma överens om hur framtidens arbetssätt ska se ut. Dialogarbetet tar utgångspunkt i nedan ramar som föreslås i den förstudie som togs fram 2024.

- **Breddad organisation**
 - Från fokus på enbart miljö och vattenkvalitet till att även beakta klimatförändringar och vatten i rätt mängd
- **Bredare strategi för kommunikation och finansiering**
 - Kommunikationsstrategi
 - Finansieringsstrategi
- **Bredare strategi för vattenvårdsarbete**
 - Tydligare fokus på samverkan mellan stads- och landskapsplanering
 - Högre prioritering av uppföljning
- **Större åtgärdspalett för vattenvårdsåtgärder**
 - Nya åtgärdsstyper tex. med nytta mot översvämning och torka samt en resiliens i livsmedelsproduktionen